

Požiar a ním zapríčinenú ohromnú škodu oznámil som patričnému vojenskému veliteľstvu so žiadosťou odškodnenia v páde, jestli by sa vojaci vinnými dokázali.

Vyšetrovanie proti vojakom bolo prevedené. Za odpoveď som dostal oznámenie vojenského zastupiteľstva v Košiciach, že trestné pokračovanie proti vojakom dľa amnestie bolo zastavené, a o odškodnení ani spomienky.

Oškodený, slobody zbavený, čím i moji farníci krivdu trpia, prosíme o spravodlivosť.

Oravský Podzámok 7. mája r. 1920

Bartolomej Smižár
rím[sko] kat[olícky] farár v Bobrovci
župa Liptov, Slovensko

DOPIS

AKPR, f. KPR, inv. č. 172, č. j. D 4581/20, k. 5. Originál, rukopis.

a – Differentia – rozdíl, rozpor.

1 – Míneň je Marián Blaha, vlastným jménem Jakub Marián Blcha (1869–1943), pozdější banskobystrický biskup.

A. Hlinka T. G. Masarykovi
Ružomberok, 10. května 1920

/56

Slovutný Pane Prezident!

Mám česť vám predstaviť prosbu Bartolomeja Smižára, farára bobroveckého v župe liptovskej s tou úctyplnou prosbou, žeby ste sa ráčil láskave zasadiť za uplatnenie práv fary bezzákladne pozbaveného kňaza. Čo si dovolil minister dr. Šrobár konať, a vystupovať voči katolíckemu kléru, to presahuje mieru spravodlivosti a slušnosti. Všetci známe, že šestočnou válkou opojený vojak je všetkéhoschopný, dľa prosby vojaci podpálili farské stavy, v ktorých boli ubytovaní. Nad tým sa farár všetkým právom rozhorčil a dal prípadne výraz svojej nevôle a nie je vylúčené, že použil aj hrubších výrazov. S právom a zákonom ale do protivity nikdy neprišiel, ponač ho poslal žiadne fórum neodsúdilo.

Navzdor tomu je vyhnaný zo svojho vlastného domu a do druhej župy internovaný. Fara hynie, ľud veriaci divie. Šrobárovi na jeho neľudské počínanie dal slovenský ľud dost zretelnú a mátlavú odpoveď a jeho strana je na hlavu porazená.

V záujme pokoja a ukľudnenia Slovenska prosím pána Prezidenta, žeby svojim vysokým vplyvom známou prudentiou^a v tomto smere účinkoval, žeby nespravodlivé

prenasledovanie a intervencie katolíckeho kleru prestali. Potažne, aby d[ôstojný] p[án] Bartolomej Smižár svoju faru bezodkladne zaujať mohol.

S výrazom hlbokéj úcty

Andrej Hlinka
farár, poslanec

Ružomberok dňa 10. mája 1920

DOPIS

AKPR, f. KPR, inv. č. 172, č. j. D 4581/20, k. 5. Originál, rukopis.

a – Prudentia – rozvážnosť, obezřetnost, prozíravost.

L. Moyš a J. Pocisk T. G. Masarykovi
Na palubě lodi Cretic, 1. června 1920

/57

Panu prezidentovi Československej republiky!

Zpráva

o študijnej ceste do Spojených štátov Ameriky z poverenia politického klubu slovenských poslancov na československom Národnom zhromaždení v Prahe pri financovaní Československej vlády.

Dolupodpísaní dňa 15. února 1920 vydali sme sa na cestu z Prahy, obdržiac prv potrebné úpravy od p. t. ministrov: dr. V. Šrobára, ministra plnomocníka pre Slovensko, dr. E. Beneše, ministra zahraničia i dr. M. Hodžu, ministra unifikáčného. – V Paríži a v Londýne na našich vyslanectvách tieto úpravy doplnené boli. Celou cestou skúsili [!] sme dostatočnú sympatiu a znalosť mena „Čechoslovák“ a Československej republiky.

Do New-Yorku došli sme dňa 1. brezna 1920, kde slávnostne nás uvítali zastupitelia „Slovenskej Ligy v Amerike“ a „Združenia slovenských katolíkov v Amerike“. Vzápätí privítania zasadli sme si všetci k spoločnej porade o ďalšom postupe. A tu hneď vyskytla sa prvá ťažkosť spoluúčinkovania. Všeobecne, ale zo strany Združenia zvláštne, sa vytykalo spoluúčinkovanie poslanca-socialistu.¹ A táto ťažkosť – no nutno uznať, že mala aj blahodárne následky, na ktoré v tejto správe poukážeme – nás počas celej cesty sprevádzala. Pri úvodnej poporade o našom účinkovaní v Amerike, ako aj neskôr stále sa poukazovalo na to, že slovenskí socialisti americkí nikdy sa nezúčastnili slovenského národného života a počas války, združiac sa s nemeckými socialistami americkými,